

1. ZEBRANIE KOMITETU ELEKTROTECHNIKI PAN
2. W ODDZIAŁACH SEP
3. Z ARCHIWUM SEP
4. WSPOMNIENIE
5. KALENDARIUM
6. OSOBOWOŚĆ NAUKI

1. ZEBRANIE KOMITETU ELEKTROTECHNIKI PAN

Prezes SEP Piotr Szymczak wziął udział w zebraniu Komitetu Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk, które odbyło się 13 października br. w Centrum Badawczym PAN *Konwersja Energii i Źródła Odnawialne (KEZO)* w Jabłonie. Centrum KEZO jest nowoczesnym poligonem do produkcji i magazynowania ciepła, chłodu i energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz oprogramowania do zarządzania generacją i zużyciem energii.

Fot. 1. Prof. dr hab. inż. Tadeusz Glinka z Politechniki Śląskiej i Prezes SEP dr inż. Piotr Szymczak w trakcie rozmowy przed rozpoczęciem zebrania.

Budynek Centrum to przestrzeń do pracy, ale również żywe laboratorium. Wykorzystywane są tam wszystkie dostępne lokalnie źródła energii odnawialnej: słońce, wiatr, ciepło ziemi i biomasa. W Centrum zainstalowane są różne systemy fotowoltaiczne (ogniwa mono- i polikrystaliczne, ogniwa cienkowarstwowe i przeziernie, panele PVT), pompy ciepła (gruntowe wysokotemperaturowe z CO₂, powietrzne i absorpcyjne), kolektory słoneczne (próżniowe i przepływowe płaskie), kotły (biomasowy i gazowy kondensacyjny). Dostępne są również stanowiska edukacyjne: zespół dwóch mikro turbin gazowych, osiowa mikro turbina gazowa, mikro turbina parowa, silnik Stirlinga oraz układy sterowania i regulacji generatorów prądu. Dużą część terenu zajmuje ścieżka OZE, gdzie można odbyć edukacyjny spacer aplikacją Augmented Reality. Aplikacja łączy w sobie obraz prawdziwego świata z generowanymi,

wirtualnymi obiektami za pomocą urządzeń przenośnych w czasie rzeczywistym. W aplikacji znajdują się modele urządzeń wykorzystywanych do produkcji czystej energii, np. pompa ciepła czy turbina wodna wraz z opisem ich działania. Uczestnicy zebrania KE PAN mieli możliwość zwiedzić bardzo ciekawe laboratoria KEZO i zapoznać się z aktualnymi projektami badawczymi.

Fot. 2. Centrum KEZO – widok z lotu ptaka (źródło: Centrum Badawcze PAN – KEZO, prezentacja dr inż. Patryk Chaja)

Oprac. i fot. Jerzy Szczurowski SEP COSiW

2. W ODDZIAŁACH SEP

W ODDZIALE KOSZALIŃSKIM

Z pewnym opóźnieniem (1 października), za to hucznie i ciekawie koszalińscy elektrycy pożegnali minione lato. W połowie roku nawiązaliśmy bliższe relacje z jednym z koszalińskich stowarzyszeń, grupującym młodych ludzi z pasją do motoryzacji, zrzeszonych w Stowarzyszeniu Miłośników Komunikacji Miejskiej w Koszalinie (dalej SMKMWK). Szefowie obu stowarzyszeń zainicjowali wspólną terenową imprezę integracyjną pod koniec lata, która była okazją do bliższego poznania się, jak też wspólnej zabawy.

Fot. 3. Uczestnicy imprezy.

Nasi członkowie przed wyjazdem na imprezę spotkali się na terenie Miejskiego Zakładu Komunikacji w Koszalinie, gdzie swą siedzibę posiada SMKMWK. Zwiedziliśmy tu bardzo ciekawe, dość bogate

gustownie urządzone muzeum koszalińskiej komunikacji z okazałymi zbiorami starych fotografii, plansz z trasami linii tramwajowych, zbiorem historycznych biletów autobusowych, kasowników, wyświetlaczy autobusowych i rozkładów jazdy. Czekala już na nas maskotka, pięknie odnowiony przez członków SMKMWK przegubowy autobus Ikarus, jeden z niewielu sprawnych w Polsce. Autobus pojawia się na ulicach Koszalina przy szczególnych okazjach. Taką były np. obchody 750-lecia Koszalina. Właśnie tym Ikarusem, prowadzonym przez szefa SMKMWK, członkowie obu stowarzyszeń udali się do pobliskiej miejscowości Rosnowo. Na miejscu powitała nas marszem kapela, która towarzyszyła nam przez znaczną część spotkania, na przemian z bogatym i liczным zespołem ludowym z Rosnowa, umilając nam wspólną zabawę.

Nie były to jedyne atrakcje kulturalne w trakcie spotkania. Dużym zainteresowaniem cieszył się pokaz współczesnego tańca w wykonaniu zespołu młodzieżowego z Rosnowa. Mimo dżdżystej pogody w trakcie występu oraz ciężkiego podłoża (beton i trawnik) młodzież spisała się znakomicie. Strona biesiadna spotkania miała tradycyjny, powszechnie występujący charakter przeplatany konsumpcją różnych grillowanych potraw oraz wspólnymi śpiewami przy akompaniamencie kapeli bądź zespołu folklorystycznego. Uwieńczeniem części kulinarnej było pieczone prosię serwowane przez kucharza. Biesiadowaniu towarzyszył bardzo bogaty program sportowy. W zasadzie wszystkie konkurencje sportowe, a było ich sporo, stanowiły rywalizacje między członkami obu stowarzyszeń. Szczęśliwie los sprawił, że liczba zwycięstw po obu stronach była w miarę wyrównana. Obok konkurencji klasycznych pojawiły się i takie, które rekwizytami nawiązywały do zawodu elektryka oraz transportowca. Bieg w słupolazach czy konkurencja z oponą od samochodu ciężarowego były atrakcją spotkania i budziły duże zainteresowanie.

Po zakończeniu imprezy wszyscy razem tym samym Ikarusem, kasując w autobusie specjalnie przygotowane na tę okazję pamiątkowe bilety, wróciliśmy do domu. Kolejne takie spotkanie przewidziane jest na wiosnę.

oprac. i fot. Zenon Lenkiewicz – Oddział Koszaliński SEP

W ODDZIALE ZAGŁĘBIA WĘGLOWEGO

ZEBRANIE ZARZĄDU OZW SEP

XV zebranie Zarządu OZW SEP w kadencji 2014-2018 odbyło się w dniu 10 października br. w sali konferencyjnej Zakładu Górniczego JANINA w Libiążu, wchodzącego w skład grupy Tauron Wydobywanie S.A. O historii Zakładu, aktualnej sytuacji kopalń oraz o Kole SEP nr 28 przy Tauron Wydobywanie SA mówił Robert Biały, sekretarz Koła. Zarząd zapoznał się z informacją prezesa OZW SEP Jerzego Barglika o działalności Oddziału w okresie od ostatniego zebrania Zarządu w dniu 10 września 2016 roku, przyjął stanowisko w sprawie projektu zmian statutu SEP, omówił przygotowania do kampanii sprawozdawczo-wyborczej w Naczelnej Organizacji Technicznej oraz zaakceptował plan imprez do końca 2016 roku.

aktualnej sytuacji kopalń oraz o Kole SEP nr 28 przy Tauron Wydobywanie SA mówił Robert Biały, sekretarz Koła. Zarząd zapoznał się z informacją prezesa OZW SEP Jerzego Barglika o działalności Oddziału w okresie od ostatniego zebrania Zarządu w dniu 10 września 2016 roku, przyjął stanowisko w sprawie projektu zmian statutu SEP, omówił przygotowania do kampanii sprawozdawczo-wyborczej w Naczelnej Organizacji Technicznej oraz zaakceptował plan imprez do końca 2016 roku.

WYCIECZKA TECHNICZNA KOŁA TERENOWEGO W KATOWICACH

Członkowie Koła Terenowego SEP, Sekcji Instalacji i Urządzeń Elektrycznych oraz Klubu Seniora odbyli w dniu 11 października 2016 r. wycieczkę techniczną. Zwiedzono Stację Uzdatniania Wody – instalacje i automatykę ozonowania w Górnośląskim Przedsiębiorstwie Wodociągów w Goczałkowicach.

W drodze powrotnej odwiedzono Ogrody Kapiasa.

Fot. 4. Uczestnicy wycieczki na Stacji Uzdatniania Wody

oprac. Barbara Adamczewska – Biuro Oddziału Zagłębia Węglowego SEP

fot. Biuro Oddziału Zagłębia Węglowego SEP.

3. Z ARCHIWUM SEP

W 1926 roku pisaliśmy, że...

we wrześniu – opublikowano statystykę ruchu pasażerskiego w Niemczech z sierpnia 1926 roku. W Berlinie tramwaje przewiozły 68,8 mln pasażerów, koleje 33,4 mln pasażerów, szybkie koleje 11,3 mln pasażerów i autobusy 9,5 mln pasażerów, co daje nam łączną liczbę 122 mln pasażerów. W Hamburgu tramwaje przewiozły 19,6 mln koleje natomiast 7,3 mln pasażerów. Według zestawienia w największych miastach Niemiec (Berlin, Hamburg, Kolonia, Lipsk i Monachium) łącznie przewieziono 203,55 mln pasażerów środkami komunikacji miejskiej.

we wrześniu – pod Gdańskiem rozpoczęła się budowa rezerwowej centrali elektrycznej dla polskich magazynów amunicji na Westerplatte. W skład centrali wchodzić będą 2 silniki diesla o mocy 300 i 120 KM. Silniki wykonane zostaną przez Stocznnię Gdańską.

W 1936 roku pisaliśmy, że...

13 października – w warszawskim oddziale SEP wyświetlony został film pt. *Budowa siłowni wodnoelektrycznej Ryburg-Schwörstadt nad górnym Renem*. Wyjaśnienie po prelekcji filmu udzielił inż. Jan Gryff-Chamski, dyrektor techniczny Zakładów Elektromechanicznych Rohn Zieliński S.A. lic. Brown-Boveri & Co.

15 października – opublikowano miesięczny obrót energii elektrycznej za miesiąc sierpień 1936 roku. W miesiącu tym w Polsce znajdowały się 184 elektrownie o mocy instalowanej ponad 1000 kW (ok. 93 % wytwórczości). W liczbie tej znajdowało się 48 elektrowni zawodowych i 136 elektrowni niezawodowych. Elektrownie te wytwarzały łącznie 1 385 236 kW.

W 1976 roku pisaliśmy, że...

12 października – odbyło się posiedzenie Prezydium ZG SEP, na którym ustalono limit Odznak Honorowych SEP, zatwierdzono Odznak Honorowe SEP dla działaczy w Oddziałach Gliwickim, Kieleckim i Toruńskim oraz Centralnej Komisji Koordynacji Prac Kół Wojskowych SEP. Zapoznano się także z dotychczasową działalnością i zamierzeniami Centralnej Komisji Ekonomiki i Organizacji Pracy SEP.

12 października – odbyło się wyjazdowe posiedzenie Głównej Komisji Rewizyjnej SEP na terenie Oddziału Lubelskiego. W zebraniu uczestniczyli również członkowie oddziałowej Komisji Rewizyjnej i przedstawiciele władz Koła Zakładowego SEP przy Dyrekcji Okręgu Poczty i Telekomunikacji w Lublinie. Po części oficjalnej uczestnicy zebrania udali się na spotkanie w Kole Zakładowym,

w wyniku którego członkowie GKR bardzo wysoko ocenili działalność tego Koła. Na zakończenie wyjazdowego posiedzenia członkowie GKR zwiedzili pracownie i laboratoria Lubelskiego Oddziału Biura Badawczego ds. Jakości.

W 1996 roku pisaliśmy, że...

14 października – odbyła się uroczysta sesja z okazji jubileuszu 100-lecia elektroenergetyki bydgoskiej, podczas której kol. Antoni Misterek przedstawił zarys historii tej dziedziny w regionie.

oprac. Mariusz Poneta – Dział Organizacyjny Biura SEP
 źródła: Przegląd Elektrotechniczny nr 21/1926 r.,
 Przegląd Elektrotechniczny nr 20/1936 r.,
 Wiadomości Elektrotechniczne nr 10/1956 r.,
 Z życia SEP nr 22/1976 r.
 Spektrum 11-12/1996

4. WSPOMNIENIE

Z ogromnym żalem przekazujemy informację, że w dniu 7 października br. na swych ukończonych Mazurach zmarł nagle Stanisław Filipiak, dla wielu po prostu Staszek – były długoletni dyrektor Zakładu Energetycznego Poznań, pierwszy Prezes Energetyki Poznańskiej SA, inicjator i Członek założyciel PTPIREE, jego pierwszy Prezes, a później Prezes Honorowy, były pełnomocnik Ministra PiH ds. prywatyzacji branży elektroenergetycznej, a wcześniej ds. restrukturyzacji elektroenergetyki, a przede wszystkim znakomity przełożony, szef i Kolega. Był również Prezesem Oddziału Poznańskiego SEP.

Pogrzeb odbył się w dniu 14 października na Cmentarzu Miłostowskim w Poznaniu.

info. Andrzej Pazda

5. KALENDARIUM

10 października

1794 – W Paryżu założono Conservatoire National des Arts et Métiers, najstarsze na świecie muzeum typu technicznego.

11 października

1675 – Urodził się Samuel Clarke (zm. 17 maja 1729 r.) – teolog, filozof, matematyk i fizyk, zajmował bardzo ważne miejsce nie tylko w angielskim, lecz także w europejskim życiu naukowym i kulturalnym swoich czasów. Sława Clarke'a wiąże się przede wszystkim z upowszechnianiem i obroną teorii fizycznych Newtona; w 1706 r. przełożył na łacinę jego „Optics”.

1705 – Zmarł Guillaume Amontons (ur. 31 sierpnia 1663 r.) – francuski fizyk i wynalazca, pionier tribologii (nauki o procesach zachodzących na ruchomym styku ciał stałych). Sformułował prawo tarcia. Badał także własności gazów i jako pierwszy wpadł na pomysł termometru gazowego. Ponadto odkrył proporcjonalność ciśnienia powietrza do temperatury, a także wprowadził do nauki pojęcie temperatury zera bezwzględnego.

1745 – Ewald Jürgen Georg von Kleist zaprezentował w Kamieniu Pomorskim działanie butelki lejdejskiej, jako jeden z jej dwóch niezależnych odkrywców (obok Holendra Pietera van Musschenbroeka).

12 października

1859 – Zmarł Robert Stephenson (ur. 16 października 1803 r.), angielski inżynier budownictwa, członek Royal Society. Był jedynym synem George'a Stephensona, sławnego inżyniera w dziedzinie kolejnictwa i lokomotyw; wiele osiągnięć powszechnie jest przypisywanych jego ojcu, lecz naprawdę to była ich wspólna praca.

13 października

1776 – Urodził się Peter Barlow (zm. 1 marca 1862 r.) – angielski matematyk i fizyk. Uważany za twórcę prototypu silnika elektrycznego. Profesor Królewskiej Akademii Wojskowej w Woolwich. Opracował w 1814 r. tablice matematyczne i opublikował pracę znaną jako „Tablice Barlowa”, w której podał kwadraty, sześciiany, pierwiastki kwadratowe, odwrotności i logarytmy wszystkich liczb z zakresu 1-10000.

1884 – Ustanowiono południk zerowy w Greenwich.

1918 – Zmarł Marcel Deprez (ur. 12 grudnia 1843 r.) – francuski inżynier elektryk. Pracował nad metodami przesyłu prądu elektrycznego na dalsze odległości. W 1882 r. dokonał pierwszego w historii udanego przesyłu prądu stałego na dystans powyżej 50 km z Miesbach do Monachium, podczas monachijskiej wystawy zorganizowanej przez Oskara von Millera.

14 października

1878 – W angielskim Sheffield rozegrano pierwszy w historii mecz piłkarski przy świetle elektrycznym z lamp łukowych.

15 października

1608 – Urodził się Evangelista Torricelli (zm. 25 października 1647 r.) – włoski fizyk i matematyk. W roku 1643 przeprowadził doświadczenie z zatopioną na jednym końcu rurką zanurzoną w rtęci, które stało się podstawą do skonstruowania barometru rtęciowego. Przeprowadzenie tego doświadczenia i podanie zasady jego działania umocniło jego reputację wśród współczesnych, a jego nazwisko zapisało się trwale w historii nauki (puszka Torricellego, próżnia Torricellego, prawo Torricellego). Dla upamiętnienia jego zasług jednostkę ciśnienia nazwano torem.

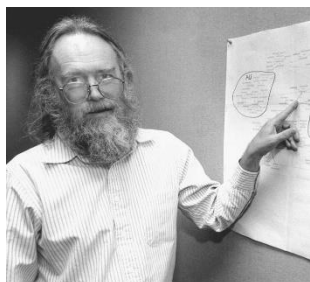
1848 – Urodził się Harmon Northrop Morse (zm. 8 września 1920 r.) – amerykański chemik. Dziś znany jest głównie z odkrycia paracetamolu (acetaminofenu), ale substancja ta stała się słynna dopiero po jego śmierci.

16 października

1889 – Fotograf i wynalazca Konrad Brandel uzyskał patent na ręczny aparat do zdjęć migawkowych zwany fotorewolwerem.
 1998 – Zmarł Jon Postel (ur. 6 sierpnia 1943 r.), pełne nazwisko Jonathan Bruce Postel – jeden z najważniejszych twórców Internetu.

oprac. Jerzy Szczurowski – SEP COSiW
 źródło: pl.wikipedia.org

5. OSOBOWOŚĆ NAUKI

Jon Postel studiował na Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles, w 1966 r. uzyskał tytuł bakałarza (BSc) – odpowiednik polskiego licencjatu, a w 1968 r. magistra nauk przyrodniczych (MSc). W 1974 roku doktoryzował się z informatyki. W czasie swych podyplomowych zajęć u prof. Leonarda Kleinrocka

wraz z Vintonem Cerfem znalazł się w zespole odpowiedzialnym za sieć ARPANET¹). Od 1977 roku pracownik Uniwersytetu Południowej Kalifornii (USC). Pierwszy członek Internet Society. Nagrodzony srebrnym medalem Międzynarodowej Unii Telekomunikacji. Jon Postel uczestniczył w powstawaniu protokołu TCP i IP od samych jego początków. W trakcie pracy w IETF (Internet Engineering Task Force) wyspecjalizował się w sprawach związanych z ustaleniem nazewnictwa adresów internetowych. Do jego największych zasług należy wymyślenie ogólnej struktury nazw domen – w szczególności to on zaproponował, aby dzielić nazwy kolejnych poddomen kropką i układać adresy od domeny najbardziej szczegółowej do najbardziej ogólnej. Jego zasługą jest także: zaproponowanie pierwszej wersji protokołu MTP i jego następcy SMTP; wymyślenie systemu automatycznych serwerów DNS i wprowadzenie protokołu zwrotnego DNS; stworzenie i nadzór nad IANA – pierwszą instytucją na świecie, która zajmowała się administrowaniem DNS; stworzenie PCEN – instytutu, powiązanego nieformalnie z IETF zajmującego się badaniem i testowaniem nowatorskich technologii sieciowych. Jon Postel był w latach 1968 – 1998 edytorem Request for Comments (RFC) w IETF, odpowiedzialnym za

publikację ponad 2400 dokumentów (między innymi RFC 825 i RFC 2223). Oprócz tego był bezpośrednim współautorem dwustu czterech dokumentów RFC. Po powstaniu IANA stał się jej naturalnym, dożywotnim szefem, był więc przez ponad 8 lat najważniejszym „guru” od przyznawania numerów IP i adresów domen. Zmarł nagle w wieku 55 lat w wyniku powikłań po operacji serca 16 października 1998 r. Po jego śmierci Internet Society zdecydowało się przyznawać doroczną nagrodę jego imienia za wybitne osiągnięcia w rozwoju Internetu. Dla wielu osób Jon Postel był „gwiazdą przewodnią i guru” Internetu, który prowadził IETF „właściwą ścieżką”. Jakkolwiek z postury (ponad 190 cm wzrostu) i wyglądu (luźne szaty, długa siwa broda) – Jon Postel faktycznie wyglądał na „guru” – był jednak człowiekiem nieśmiałym i unikającym publicznych występów i popularności. Formalnie do końca życia był pracownikiem naukowym Information Sciences Institute i żył ze skromnej pensji akademickiej, mimo że jego praca przyniosła dochody wielu ludziom. Niektórzy żartobliwie mówią, że Postel został pierwszym „świętym” Internetu. Znany jest także ze swego powiedzenia *Bądź konserwatywny w tym, co robisz i liberalny w tym, co odbierasz od innych*, które legło u podstaw zasad tworzenia siatki protokołów sieciowych.

---

1) Trzeba w tym miejscu podać, że jednym z twórców Internetu był także urodzony w Grodnie w 1926 roku Paul (Paweł) Baran, twórca idei komutacji pakietów, będącej podstawą działania m.in. Internetu, który w 1968 roku, jako konsultant Centrum ARPANET w Departamencie Obrony USA spowodował podzielenie sieci ARPANET na wojskowy Milnet i cywilny Internet.

oprac. Jerzy Szczurowski - SEP COSiW

źródło: pl.wikipedia.org

Tydzień w SEP [100] 10 - 16 października 2016

Zespół redakcyjny:

Jerzy Kuciński - redaktor naczelny, Mariusz Poneta - sekretarz, Bolesław Pałac, Adam Gawłowski
Krzysztof Lewandowski - redaktor techniczny
Krzysztof Woliński - rzecznik prasowy SEP

KONTAKT Z REDAKCJĄ:

ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa,
tel. (22) 556 43 05, kom. 533 314 914
e-mail: redakcja.sep@sep.com.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w nadesłanych tekstach (np. korekta dostrzeżonych błędów, nadawanie lub zmianę tytułów etc.), a także innych zmian wynikających z zasad edytorskich lub kultury języka. Redakcja zastrzega sobie prawo do odmowy publikacji lub korekty materiału bez podania przyczyny, a w szczególności, gdy materiał: narusza prawa autorskie i prawa pokrewne; okaże się nierzetelny lub niezgodny ze statutem SEP; jest słabej jakości merytorycznej; narusza decyzje i ustalenia organów SEP; narusza inne dobra prawem chronione.